

REFERAT

**NASU-møte 12. april 2013 kl. 10-15
i HLFs lokaler i Brynsveien 13, Oslo**

Deltakere:

- **Haakon Arnesen, Audiologisk utvalg (ØNH-legene)**
- **Guri Engernes Nielsen, NAF (audiopedagogene)**
- **Håvard Ottemo Paulsen, NAF (audiografene)**
- **Oddbjørn Arntsen, NTAF (fom. sak 2)**
- **Merete Orholm**
- **Anders Hegre (Sak 1, 2 og 4)**
- **Steinar Birkeland (møteleder og referent)**

Forfall:

- **Bjørn Kristiansen, NDF**

Saksliste

1. Utfordringer og muligheter i hørselsomsorgen de neste fem årene (Anders Hegre innleder til drøfting)
2. Nytt felles norsk fagblad og felles helsepolitisk arbeid inkludert brukerorganisasjonene (Guri Engernes innleder til drøfting)
3. Ny stortingsmelding om folkehelse (Merete Orholm)
4. Rapport fra arbeidsgruppe i Helsedirektoratet – føring på sansetapkompetanse (Merete Orholm)
5. Leverandørforeningens nye kunnskapshefte om hørsel forankret i EuroTrak Norge (Steinar Birkeland)
6. Eventuelt:
 - Audiologisk utvalg (ØNH): Etterutdanningskurs 2014
 - Beramning av neste møte

(1) utfordringer og muligheter i hørselsomsorgen de neste fem årene (Anders Hegre innleder til drøfting)

HLFs scenario er at i 2020 vil aldringen i befolkningen medføre om lag en million hørselshemmede. Ikke alle disse skal ha rehabilitering, men et anseelig høyere antall enn i dag skal ha slik oppfølging.

3. oktober 2012 signerte Virke, Staten og de frivillige organisasjonene en samarbeidsavtale. For HLF betyr det noe for HLF Briskeby og for HLFs likemannsarbeid – begge disse opplever p.t. vekst. Balansegangen går mellom å ha aktivitet og påvirke politisk for offentlig hørselsomsorg.

Politisk jobber HLF for å påvirke myndighetene, for eksempel gjelder det dokumenter så som samhandlingsreformen og folkehelsemeldingen. Det påvirkes i forkant og i oppfølgingen. Overfor profesjonsforeningene er det kritisk at profesjoner seg i mellom og ift. HLF evner å opptre samlet overfor helsemyndighetene – dette er p.t. en utfordring innen først og fremst tinnitus. Overordnet utfordring er å skaffe oppmerksomhet i kampen om ressursene, og da kjemper vi “mot” bl.a. kreft. Innen CI er det godt samarbeid mellom HLF og sykehusene – p.t. er tosidig CI en slik aktuell sak.

Diskusjon:

Audiografene har som mål å styrke hørselsomsorgen. Kvalitet står i fokus. Det trengs flere audiografstillinger. Innen dagens system er det ikke realistisk å forvente flere stillinger. Kommunene etterspør i minimal grad audiografer. Lovgivningen er profesjonsnøytral på kommunenivå. Det som da trengs – om vi ser bort fra rekvisisjonsretten, som synes urealistisk å oppnå – er å få rett til refusjonsrett, dvs. at det offentlige dekker utgifter. I dag hemmes hørselssentralene av at kun ØNH-leger utløser refusjon. Det må selvsagt være kvalitet på det som skjer, hvor audiografen har oppfølgingsansvaret formelt. Dette bør bygges ut slik at en rekke å fylle opp med nyutdannede studenter.

Det er ute i kommunene det trengs audiografer, og der vil en refusjonsrett ha en nytteverdi. P.t. nedprioriteres hørsel i konkurranse med for eksempel ergoterapeutene. Et refusjonssystem i kommunene vil i grove trekk kunne se ut slik, sett fra audiografenes side:

- Krav til kvalitet: CEN 380 / NS-EN 15927 skal følges
- Krav til etterutdanning
- Krav til samarbeid der diagnosen er satt (fortløpende kommunikasjon)

- Krav til at audiografen skal jobbe forebyggende i kommunen
Dette krever at folketrygden kommer på banen. Interessepolitisk sett er dette en stor nøtt å knekke, for trenden går motsatt vei. På den andre siden ønsker ikke sykehusene ansvar, så der er det mulig å få støtte for folketrygdfinansiering.

Audiopedagogene er mer fristilte, og samarbeider alt med kommunene – bl.a. omkring rådgivningskontorene i de store byene, om enn de fleste av disse p.t. primært jobber med døve brukere. Audiopedagogene er ikke så teknisk kyndige som audiografene, og de er færre og blir færre pga. både aldring og lite rekruttering. Utdanningen i Oslo er i dag en deltidsutdanning. Den siste som ble uteksaminert i Oslo kom for fire år siden. Det er noe mer aktivitet på NTNU, men der er utdanningen bredere helsefaglig anlagt enn Oslos rendyrkede pedagogiske tilnærming.

ØNH-faget er kirurgisk innrettet, og det er en stor utfordring å motivere kandidater til å interessere seg for audiologien. Audiologi krever mye kunnskap, og selvsagt krav til klinisk praksis.

Feltet ser i dag slik ut at hørselssentralene tar unna maks 40 % av pasientene – de resterende minst 60 prosentene av pasientene håndteres eksternt. Dette er en trend som kan forsterkes i årene som kommer. Skal kvalitet sikres her må det på plass kjørerregler/protokoll, som sikrer at pasientene får best mulig og helhet i tilbudet. LEON-prinsippet bør ligge til grunn for dette: Grovt sagt skal hørselssentralene holde på med de komplekse tilfellene, mens avtalespesialistene kan ta unna den store gruppen som har mindre behov. En gruppe som vil vokse er de med audiopedagogiske behov, og disse kan med fordel håndteres ute i kommunene, ikke minst gjelder det oppfølging på høretaktikk. Her kan evt. også audiografene komme mer på banen – i alle fall er dette på vei inn i audiografutdanningen.

VEDTAK: Tas til orientering. Se ellers vedtak i sak 4, som knytter an til sak 1.

(2) Nytt felles norsk fagblad og felles helsepolitisk arbeid inkludert brukerorganisasjonene (Guri Engernes Nielsen innleder til drøfting)

Det er nedsatt en arbeidsgruppe som jobber med dette. Denne gruppen består av NAF (audiopedagogene), NAF (audiografene) og NTAF.

Bakgrunnen er at det audiopedagogiske fagfeltet er i forandring. I Sverige er det blitt en veldig liten medlemsmasse, og i Danmark har profesjonen endret innhold. Brukerne endrer seg også.

Medlemmene i NAF (audiopedagogene) har behov for oppdatering. Ser nytten i å samarbeid med de andre profesjonsforeningene i Norge, NAF (audiografene) og NTAF. For Audiologisk utvalg (ØNH) er det i utgangspunktet ikke aktuelt å samarbeide fordi de alt har informasjonskanaler, men de ser nytteverdien i at interesserte leger får tilgang til informasjonen i det nye fagbladet. De vil uansett se på dette mer grundig og komme tilbake til arbeidsgruppen for nytt fagblad.

P.t. sonderes det hvordan redaktøransvaret skal håndteres, fortrinnsvis ekstern redaktør. Navn på fagbladet må også avklares.

En mulig vurdering er å gjøre fagbladet til en del av fagpressen, slik eksempelvis bladet til Audiografen og Din hørsel er. En slik løsning går i retning av et fagpolitisk blad, og det er mer interessant for audiologisk utvalg (ØNH): Fag = Artikler, Fagpolitisk = Diskusjoner om hørselsomsorgen.

Særskilt for Audiografen er at bladet går med et overskudd som bidrar substansielt til driften av NAF (audiografforbundet).

VEDTAK: Tas til orientering. Saken tas opp igjen på NASUs høstmøte.

(3) Ny stortingsmelding om folkehelse (Merete Orholm)

Den nye stortingsmeldingen om folkehelse er like om hjørnet. HLF har kommet med innspill, som kommer i forlengelse av samhandlingsreformen og NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg hvor HLF også har kommet med innspill (delt ut på møtet og vedlagt referatet).

Innspillene fra HLF gjelder bl.a. kompetansekrav til helsepersonell og bestilling av å få hørsel inn i helsestatistikken.

Stortingsmeldingen som nå er på vei kommer sannsynligvis primært å dreie seg om livsstilssykdommer så som kols og fedme. I vår kommer det høringer i Stortinget på denne, og her trengs det innspill også ut over de fra HLF.

NASUs medlemmer inviteres til å spille inn til HLF, etter å ha lest HLFs innspillsnotat (delt ut på møtet og vedlagt referatet).

VEDTAK: Tas til orientering. NASUs medlemmer melder inn innspill med bakgrunn i HLFs høringsuttalelser som er vedlagt referatet.

(4) Rapport fra arbeidsgruppe i Helsedirektoratet – føring på sansetapkompetanse (Merete Orholm)

I dette dokumentet står det klart at det skal være audiologisk kompetanse i kommunene. Denne anbefalingen bryter med profesjonsnøytralitetsprinsippet i helselovgivningen.

Dette er realistisk gitt at det åpnes for interkommunalt samarbeid, evt i kombinasjon med ambulante tilbud.

En utfordring blir å sikre at stillingshjemler og –utlysninger klarer å tydeliggjøre behovet for audiologisk kompetanse uten å bryte med profesjonsnøytralitetsprinsippet.

Økonomisk beregning: Med ca. 400 kommuner trenger du 50-60 mill. kr i året + omkostninger, totalt ca. 100 mill. kr. Det er billig!

Vedtak: NASU-uttalelse: "Det vises til Helsedirektoratets rapport *Avklaring av ansvars- og oppgavedeling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten på rehabiliteringsområdet*. NASU stiller seg bak arbeidsgruppens anbefaling (s. 64) om styrket kompetanse og økt faglig bredde, og at det må være tilgang på profesjonsspesifikk fagkompetanse på høgskole-/universitetsnivå relatert til behov på minimum blant annet sansetap. Innen vår sektor gjelder dette hørselsfaglig kompetanse, eksempelvis audiograf og audiopedagog. Dette behovet begrunner vi i nødvendigheten av å gi den hørselshemmede de beste forutsetningene for å mestre sitt hørselstap, nyttiggjøre seg sine høreapparat og andre hørselstekniske hjelpemidler. Tilgang på god og faglig informasjon er viktig i rehabiliteringsprosessen. Samhandlingsreformen tydeliggjør behovet for oppfølging av den enkelte i sin egen bostedskommune. I forbindelse med forventet økt levealder vil det også føre til flere hørselshemmede. Et helsepolitisk mål er å sikre likt tilbud i hele landet. For

hørselsfaglig oppfølging av den enkelte kan dette også organiseres gjennom interkommunalt samarbeid og/eller ambulerende hørselsfaglige team.”

(5) Leverandørforeningens nye kunnskapshefte om hørsel forankret i EuroTrak Norge (Steinar Birkeland)

Er blitt utviklet av leverandørforeningen, men inneholder få tall som kan brukes i norsk sammenheng. Unntaket er EuroTrak-tallene.

På s. 16 dokumenteres det hvor mange som dropper ut på ulike faser av veien mot å ta høreapparatet i bruk.

VEDTAK: Tas til orientering. Euro Trak-artikkel samt presentasjon av Euro Trak Norge-studien til NASUs medlemmer vedlegges referatet. Presentasjonen er til internt bruk. Tallene brukes selektivt utad.

(6) Eventuelt:

- Audiologisk etterutdanningskurs for ØNH-leger i audiologi blir sannsynligvis på Svalbard i april/mai 2014. Er like aktuelt for alle audiologiske miljøer, men ser at valget av Svalbard som møtested kan bli noe kostnadstungt for de andre organisasjonene. Temaer: Tinnitus + høreapparater. Invitasjon kommer.
- Beramning av neste møte: Fredag 1. november kl. 10-15 i HLFs lokaler i Brynsveien 13, Oslo.

18. april 2013